

Funded by
the European Union

KA1 – mobilumo projektas Nr. 2023-1-LT01-KA122-ADU-000121028
Suaugusiųjų švietėjų kompetencijų plėtotė įtraukusių ir tarpkultūrinių ES vertybių kontekste

Muzikos mokyklos direktorė Gabrielė Dambauskaitė

Metodinis pranešimas

2023-11-30

MUZIKINIS ŠVIETIMAS ČEKIJOJE

Muzikinio ugdymo pradinės mokyklos

Muzikinis ugdymas šiose mokyklose (kurių šiuo metu yra apie 40) vyksta nuo keturių iki šešių pamokų per savaitę. Tai apima dvi bendrojo muzikinio ugdymo pamokas, vieną pamoką groti instrumentu ir vieną chorinio dainavimo pamoką. Priklausomai nuo vietos sąlygų, gali būti pridėtos dvi papildomos kamerinės arba orkestrinės muzikos pamokos. Šiose institucijose yra puikūs jaunimo chorai ir bendradarbiauja su specializuotais mokytojais iš pradinių ir meno mokyklų.

Meno pradinių mokyklų tinklas /šiuo metu šalyje yra apie 400 tokių įstaigų/ siūlo mokiniams galimybę įgyti specialų išsilavinimą tam tikrose meninėse disciplinose /muzikoje, vaizduojamajame mene, literatūroje, šokiuose ir teatre/. Kai kurie iš jų tampa mėgėjais, o gabesni gali tęsti mokslus vidurinėse meno mokyklose ir konservatorijose. Pamokos vyksta mokinių popietės laisvu laiku. Muzikos srityje jie lanko tris pamokas per savaitę: vieną individualaus grojimo instrumentu ar dainavimo pamoką, vieną grupinę muzikavimo ar dainavimo choru ir vieną muzikos mokslų pamoką. Mokiniai gali palyginti savo pasirodymus koncertuose ir išankstiniuose egzaminuose, jaunieji talentai – dalyvauti žinomuose tarptautiniuose konkursuose /Concertino Praga, Virtuosi di pianoforte, Kocián's Violin Competition ir kt./. Pergalė atveria kelią į jų profesinę karjerą. Meno pradinės mokyklos lankymas yra savanoriškas, todėl reikia mokėti nedidelį mokyklos mokestį. Be jos, Čekijoje taip pat yra privačių meno mokyklų ir privačių muzikos mokytojų.

Muzikinis ugdymas yra pagrindinės ir vidurinės mokyklos mokymo programos dalis, o mokoma po vieną valandą per savaitę. Nuo 1987 m. kai kurios mokyklos šį reikalavimą išplėtė, tačiau pagrindinį vaidmenį muzikiniame ugdyme atlieka valstybinių pagrindinių meno mokyklų (buvusios Valstybinės meno mokyklos – vakarinės ir savaitgalinės) sistema. Ši sistema apima 485 pagrindines meno mokyklas su 821 filialu. 234 565 mokiniai nuo 6 iki 19 metų amžiaus (beveik pusė iš jų - mergaitės) šiuo metu studijuoja kokią nors meno rūšį (dažnai daug specializacijų). Pagrindinės meno mokyklos siūlo keturias specializacijas: muzikos, šokio, literatūros /dramos ir plastinio meno. Iki šių dienų muzikinis ugdymas išlaikė individualų pobūdį ir metodinę pirmenybę profesionaliojo scenos meno mokymui. Muziką (individualų instrumento rengimą) mokosi 151 120 mokinių. Kursų kainos labai draugiškos (apie 2 000 Kc per metus t.y. apie 70 EUR). Apie

**Funded by
the European Union**

40 pagrindinių meno mokyklų yra privačios. Jie gali gauti 100% valstybės paramą (pagal regioną ar miestą).

Specializuotas muzikinis ugdymas – būsimų profesionalų muzikinis ugdymas: konservatorijos, muzikos akademijos ir universitetai.

Meno profesijų ugdymas vyksta Muzikos menų akademijos konservatorijose arba muzikos fakultetuose. Konservatorijos siūlo vidurinį išsilavinimą su baigimo egzaminais, o akademijos suteikia universitetinį – menų magistro laipsnį. Muzikos mokslininkų ir dėstytojų ugdymas vyksta universitetuose. Studijos baigiamos baigiant studijas ir studentams suteikiami filosofijos magistro arba pedagogikos magistro vardai. Išlaikę doktorantūros egzaminus absolventams suteikiami filosofijos arba pedagogikos mokslų daktaro vardai.

Čekijos Respublikoje taip pat yra gana tankus 17 konservatorių tinklas, turintis aukštųjų mokyklų statusą, išlaikant nacionalinį brandos egzaminą, leidžiantį įgyti aukštąjį išsilavinimą. 13 iš jų turi muzikos skyrius (Prahoje, Česke Budejovice, Pilzen, Teplice, Pardubice, Kroměříž, Brno ir Ostravoje). Prahos J. Ježeko konservatorija orientuota į džiazą muziką, o viena konservatorija skirta akliesiems studentams (Praho J. Deyl konservatorija ir derinimo mokykla). Visoje sistemoje šiuo metu mokosi apie 3 400 studentų. Akademinių muzikos išsilavinimą teikia Prahos ir Brno menų akademijos bei 12 universitetų fakultetuose CR (Prahoje, Brno, Ostravoje, Pilzene, Hradec Králové, České Budejovice, Olomouc, Ústí nad Labem ir Karlovi Varai). Akademijos tradiciškai rengia atlikimo ir kompozicijos mokymus, o universitetai yra orientuoti į mokytojų rengimą ir muzikologiją. Neprofesinę veiklą stebi ir konsultuoja Nacionalinis kultūros informacijos ir konsultavimo centras (NIPOS-ARTAMA), institucija, kuri priklauso Kultūros ministerijai. Remiantis šio centro parengta statistika, yra apie 200 suaugusiųjų mėgėjų chorų, susitelkusių vien Moravijoje. Šie chorai ypač pristatomi festivaliuose Jihlavoje, Nymburke, Mikulov ir Pardubice. Kai kurie festivaliai vyksta kitose vietovėse. Vaikų chorų kategorija apima platų spektrą nuo mokyklų chorų iki ilgamečių elitinių chorų. Prieš kasmet vykstantį Nacionalinį vaikų mokyklų chorų festivalį skirtinguose miestuose vyksta regioniniai atrankiniai konkursai. Apie 500 chorų vienija daugiau nei 20 000 vaikų nuo 6 iki 15 (18) metų. Panašus skaičius vaikų dalyvauja folkloro ansambliuose. Jie pristatomi Nový Jičín, Olomouc, Pardubice ir Brno festivaliuose. Pučiamųjų ansambliai yra pagrindinis reiškinys. Juos sudaro maži pučiamųjų orkestrai (165), vidutinio dydžio pučiamųjų orkestrai (25) ir dideli jaunimo pučiamųjų orkestrai (45) ir dideli suaugusiųjų pučiamųjų orkestrai (29), kuriuose groja apie 7 000 atlikėjų. Dauguma jų yra Moravijoje. Prestižiniai renginiai šioje srityje vyksta Ostravoje, Hodonine, Koline ir Štětí. Čekijos Respublikos pučiamųjų orkestrų sąjunga veikia kaip nacionalinė skėtinė organizacija.

MUZIKOS INSTRUMENTŲ GAMYBA Čekijoje.

Nuo 2006 m. Čekijos muzikos instrumentų ir priedų gamintojai bendradarbiavo klasterio "Music CzechMade") sudėtyje. Į šį klasterį įeina tradicinė pučiamųjų instrumentų gamintoja "AMATI Denak Ltd." ir fortepijonų gamintojas.

Čekijos įmonė Bohemia Piano Ltd, iš tikrųjų kaip C Bechstein Europe Ltd., gaminanti klasikinius Čekijos Petrof Ltd. fortepijonus, taip pat ir kitos įmonės, tokių kaip: Muzikos Instrumentų Gamintojų Asociacija Čekijoje, Čekijos Forteipijonų Gamintojų Asociacija, garso, vaizdo ir garso plokštelių gamintojas DISK Multimedia Ltd., gitaros priedų gamintojas George

**Funded by
the European Union**

Dennis Ltd., istorinių styginių instrumentų gamintojas Jaromír Jelínek, virtuozinių styginių instrumentų gamintoja Marie Plötzlová, vargonų gamintojai ir restauratoriai Organa Ltd., Saxophon Service (Kraslice), styginių instrumentų gamintojas Strunal.CZ s.c., virtuozinių styginių instrumentų gamintojas Štěpán Dvořák, akordeonų gamintojas ir aptarnavimas Delicia (Hořovice).

Čekijoje yra sena smuiko gamintojų tradicija. Čekijos Smuikininkų Ratas ir Prahos Smuiko Gamintojų Broliją vienija keletą rankų darbo smuikų gamintojų Čekijoje. Firma Harfa/Harp taiso ir parduoda arfas, įmonės Elo Lesák Krnov mieste, Hlaváček Pardubice, Kadet, Koblík, Lebeda, Macho, Marcus, Mázl, Pavlů, Procházka Pragoje yra gitarų gamintojai, Sagitarius Ltd. gamina ir taiso gitaras Stráž nad Nisou mieste. Įmonės Tichý ir Zákopčaník gamina violončeles, kontrabosus ir istorines senovines violas.

Finansuojama Europos Sąjungos lėšomis. Šis kūrinys atspindi tik autoriaus nuomonę, todėl Nacionalinė agentūra ir Europos Komisija negali būti laikomos atsakingomis už jame pateiktą informaciją.

Funded by the European Union. Views and opinions expressed are however those of the author(s) only and do not necessarily reflect those of the European Union or the National Agency. Neither the European Union nor National Agency can be held responsible for them.